

બનામે ખુદા.

“મહોબતનું છોબટ”

એક પારસી સંસારી સ્કીટ.

રચનાર :-

મીનુ[†] હારમસજી નરીમાન (નેસીયોસંગ.)

(All rights reserved)

(સર્વે હક રચનાર અને પ્રગટ કરનારને સ્વાધીન છે.)

કીંમત ૪ આના.

જર્મન સાયનટીસ્ટનો ગોદરેજના નહાવાના સાયુ માટે
અભીપ્રાય.

એસર્સ ગોદરેજ સોપ્સ લીમીટેડ જોગ,

હું એક જર્મન સાયનટીસ્ટ છું, અને ચામડીની સુખાકારી
કેમ જળવવી તેનો મેં ખાસ અભ્યાસ કરેલો છે. ચરખીના સાયુથી
પરસેવાનાં છીદ્રો બધ થઈ જાય છે એ વાત જાણીતી છે.

તમારા ચરખી વીનાના શુદ્ધ તેલના સાયુની જાહેર
ખબર જર્મનીનાં મ્યુનિક શહેરમાં મારા વાંચવામાં આવી તે ઉપરથી
મેં તમારા નંબર ૧ ના સાયુના થોડાક ખાકસ મંગાવ્યા. મારાં
સ્ત્રી મીત્રોને વાપરવા થોડાક આપ્યા અને ત્રણ મહીના સુધી વાપરતાં
મને બહુ સંતોશ મળ્યો તે ઉપરથી એ સાયુની મેં રસાયનીક તપાસ
જાતજાતની રીતે કરી અને હવે હું હોંમતથી કહું છું કે તનદરોસ્તી
જળવવા તેમજ ખુમસુરતી વધારવા માટે તમારા સાયુ
ઉત્તમ પ્રકારના છે. મારાં સ્ત્રી મીત્રો તમારા સાયુની બહુ વખાણ
કરે છે અને કહે છે કે ખાકને સુવાળા બનાવવાનો એ
સાયુમાં ખાસ ગુણ છે.

લી૦ કાલ લુસુટઝ.

ચેતવણી.

હિંદુસ્તાનના સાયુ બનાવનારાઓ પણ મોટે ભાગે
જનાવરોની ચરખી સાયુની બનાવટમાં વાપરે છે.

ગોદરેજ સોપ્સ લીમીટેડ તરફથી જે ટોઇલેટ સાયુઓ
બનાવવામાં આવે છે તે માટે ગેરડી આપવામાં આવે છે કે તેમાં
ભેળભેળ નથી તેમજ તે હાંદના ચોખ્ખાં વનસ્પતિનાં તેલમાંથીજ
બનાવવામાં આવે છે.

એન એસકે વાન પ્રેગ : (મુંબઇ તથા પેરીસનો લખોપની
મોતીનો વેપારી) મારી ચામડી ઘણીજ નરમ છે. મેં ઘણાં પરદેશી
તથા અમેરીકન સાયુઓ વાપડ્યા છે પણ તે સવમાં ગોદરેજના
સાયુઓ સારા છે. અને મારી યુરોપની મુસાફરીમાં મારી સાથે
ગોદરેજનાજ સાયુ લઈ જઈ છું.

નવસારીવાલા ડા૦ દારડી લખે છે કે : મારા હાથ ઉપર
એક જાતના પુલા પુટી નીકળ્યા થોડો વખત રહીને પોતાની ભેંસે નીકલી
ગયા. એ ત્રણ મહીના પછી પાછા ઉભરી આયા ને પાછા નીકલી
ગયા. આની રીતે વારંવાર થવાથી હાથની ચામડી એટલી નાજુક થઈ
ગઈ કે હું કોઇપણ સાયુ વાપડી શકતો હતો નહિ. તે પછી ગોદરેજનો
સાયુ અજમાવી જોયાં અને હવે રોજ હું એજ સાયુ વાપરું છું.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૧૭૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઋષિભાષ્ય છોલર

વિષય ૩૦૦૨

જાનામે ખુદા.

“મહોબતનું છોબટ”

એક પારસી સંસારી સ્કીટ.

રચનાર :—

મીનું હોરમસજી નરીમાન (નેરીમાસંગ.)

(All rights reserved)

(સર્વે હક રચનાર અને પ્રગટ કરનારને સ્વાધીન છે.)

કીંમત ૪ આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૯૭૧

આ પુસ્તક “મોદી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,” ૨૩૭-૨૩૯, બગરગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ
મુંબાઇમાં ફરામજી બેરામજી મોદીએ છાપ્યું છે, અને મીં મીનું હોરમસજી
નરીમન “મરીન વીલા,” વુડ હાઉસ રોડ, કોલાબા, મુંબાઇમાં પ્રગટ કીધું છે.

હું કંઈ એક અનુભવી પાકત ડાઘાતીસત નથી. મારી એમેચ્યુર નાટક નવેશ તરીકેની આએ પેહલો ને કાચ્ચી કાશેશ છે. અવગતા એ પેહલા મારા પ્રયાશમાં બાંહેબાર ખામીઓ હોવીજ નોષએ તે હું જાણું છું. ફરીયા

હું કહું છું કે આ જાહેર તખ્તાઓની કંઈક સીરીયસ નાટકી કોશિશ નથી. માત્ર મારા કોલેજના મીત્રો મારેની સહેજ ધડી ચપકોની કંઈક એમેચ્યુર તજવીજ છે, એથીજ તમારી નાટકી અને ઉદાર દીક્ષની છુટછાટની હું આશ્ચર્યમાં તમારી સામે આ પરીણામ મેલવવાની હીંમત કરું છું. દરેક ચીજ નાના રૂપમાંથીજ આગલ વધે છે, અને આ મારા પેહલા અખતરામાં મને સહેજથી ઉત્તેજન મલશે. તે કદાપી ખુદની મેહરથી હું ખીજી વખત કંઈ વધારે સંગીન છોખટ સાથે તમારી સામે ઉભો રહેવા શક્તીવાન થવશ.

છેવટે હું આશા રાખું છું કે આ મારો પેહલો લખેલો ‘કોમીક સ્કીટ’ નમાશગીર મીત્ર-મંડલની પસંદગી પામશે.

‘મરીન વીલા’
વુડ હાઉસ રોડ, કોલાબા.
તા. ૧૪-૨-૩૨.

દુવાગો સેવક,
મીનું હોરમસજી નરીમાન.

રંગભુમીનાં રંગારીઓ.

૧. ખાનસાહેબ મેહરવાનજી મદારી—નારગોલ ગામનો લખોપતી
પણ જરા ચસકેલો શેઠો—પ્રાઇવેટ સેક્રેટરી હુ ધી મહારાજા
ઓફ ખાંડીપલા— ઉમર ૬૦ વરસની.
૨. શીરીન મેહરવાનજી મદારી—ખાનસાહેબ મેહરવાનજીની એકપુરી
લાડકી દીકરી—ઉમર ૨૫ વરસની.
૩. ચાંદણ—શીરીનની કમપેનીયન—ઉમર ૪૫ વરસની.
૪. જીવણ—ખાનસાહેબ મેહરવાનજીનો વફાદાર નોકર.
૫. કાવસજી ઉર્ફે કાઉકાકરી—એક ઇચ્છમજી જીવાન્યો, શીરીનના
હાથનો ઉમેદવાર—ઉમર ૩૦ વરસની.
નોકર વીગેરે વીગેરે.

ખાસ મોટી શી પણ ખરચીને માખાપો
પોતાનાં ખચ્યાંને

આજ બાવીસ બાવીસ વર્ષ થયાં બણીતા

“ગોળવાલા કલાસો”

નોજ કાંચ લાલ આપે છે ?

તેનું

મુખ્ય કારણ એજ છે કે અત્રે

એક વર્ષમાં બે સ્ટૅન્ડર્ડ ચઢવનો અતિ મોટો

લાલ મળે છે,

કે જેથી એક બચ્યાંનો કિંમતી વખત બચે છે, અને રકુલ કરતાં માત્ર અરધાજ ટાઇમમાં મેટ્રીકની પરિક્ષા બણી આસાનીથી પસાર કરી શકાય છે. વળી દરેક વિદ્યાર્થી પર ખાસ છુટું ધ્યાન અપાય તે માટે દરેક વર્ગમાં માત્ર ગણતરીનાજ વિદ્યાર્થીઓને દાખલ કરવામાં આવે છે, અને તેથી ગમે એવો પછાત વિદ્યાર્થી પણ જલદીથી હરોલમાં આવી નંધ બણી સહેલાઈથી ફ-ટેહમંદ થાય છે.

તમારાં બચ્યાંને પણ આ અનુપમ લાલ આપવા માંગતાં હોવ તો તાકીદે મલો:—

એરચ આર. ગોળવાલા,

પ્રીનસીપલ તથા માલેક,

ગોળવાલા કલાસો, (સ્થાપના ૧૯૧૦)

ઠે:૦—કોટ, બુખાખાના સાંમે, મુંબઈ.

એમેચુર નાટકારો અને નાટકનવેશોના દીક્ષસોઝ

ધર્મ પીતા

શેઠ શ્રીરોઝશાહ જેહાંગીર મરઝખાન,

એમ. એ., સી. આઇ. ઇ., જે. પી.

(પીળમ)

ને

આ મારી પેહલી એમેચુર ફામાટીક કોશેશ

“મહોબતનું છોખટ”

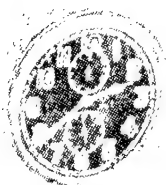
એ મારા મહેરખાન ખેરખાહનાં મારી તરફના ચાહ અને
ઉતેજન માટેના હેશાનની એક અદના ઇધાંણી તરીકે
મોટાં માન અને વખાણ સહીત

અર્પણ.

કરવાની રબા લઈ છું

THE KING OF SHOWROOMS

For Watches, Clocks, Timepieces
and Jewellery etc.

The House for fastidious time-
keeping and to suit all
pockets too!

KING WATCH CO.,

Sir Phirozshah Mehta Road,
Opp. Whiteaways, Hornby Road,
Fort, BOMBAY.

બનામે ખુદા.

“મહોબતનું છોબટ.”

સીન ૧ લો.

(ખાનસાહેબ મેહરવાનજીના દીવાનખાનાની બાજુનો ઓરડો—
શીરીનની કંમપેનીયન ચાંદણ ગાતી બેઠેલી છે.)

ગાયન ૧ લું.

ચાંદણ—પરવર અરજી સુન અમારી,
મહેર ઉતારજે હમપર તહારી.
માગે બંદી અરજ પુકારી
સુખી રાખજે કોમ અમારી,
દેજે પારસીઓને ચારી,
મહીમા તારો ખરેજ ભારી.

ચાંદણ—(ગાઇ રહ્યા પછી) ખુદાયજીએ દુનિયામાં ખ્યાર મહોબત પેદાજ નહીં કીધા હોતે તો શું આસમાન એક દીવાળું કાઢતે! અરે બોલો ના માંય, એ મહોબતફાળીયા એવો કફેડો ડીસીઝ છે કે એની દવા તેના ડંખથી પીડાતા હોય તેનાથીજ થઇ શકે! આ મારી શીરીનખાઇનોજ દાખલો લેવોની? પરમ દિવસે એવણુ એંડસ્ટેંડ પર રીજમીટનું એંડ સમજવા વીક્ટોરીઆમાં ગયાં, તેવામાં રસ્તામાં વીક્ટોરીઆનો ઘોડો ભડક્યો અને ગભરાટમાં બાઇજી ગાડીમાંથી સરીને ઘુટપાથ પર પડી ગયાં, રસ્તામાં એક કોઇ ‘કાઉ કાકરી’ નામના ચાકલેટ પારસીએ બાઇને સવેળાએ બચાવી લીધાં, ને તેના બદલામાં શીરીનખાઇએ તેને મહોબતનું ઇનામ આપ્યું. મુવા એ બી વીસમી સદીના કોટક નહીં તો બીજું શું! હવે એનો બુદ્ધો બાપ બાહરગામથી આવશે ને રતન

ચંપેલીના ફારસ જોશે ત્યારે આપસી મેળે બધું આપના મીસાલ
ખુલ્લું જણાઇ આવશે.

(શીરીમતો અંદરથી અવાજ સંભળાય છે.)

શીરીન—(અંદરથી) ચાંદણ જલદી આવ તો, મારા ધોલીઆ પર ઉંદર
બરાબ બેઠોછ, ને મને બધી બીક બીક લાગેછ !

ચાંદણ—આતીજી, ઝોય આતીજી. લેવ હમારા બાહદુર બાઈજી જોયા કે!
ખરેખર વીસમી સદીના બધરાંઓ હીંમતવાન તો ખરાં જો !
(જાય છે ને બીજી ગમથી ખાનસાહેબ મહેરવાનજી દાખલ થાય છે.)

સીન ૨ જો.

(ખાનસાહેબ મેરવાનજી મદારીના દ્રોઈંગ રૂમનો દેખાવ—ખાનસાહેબ
મેરવાનજી હાથમાં બેગ ને બીજાના સાથે ઓવરકોટ પહેરીને
દાખલ થાય છે.)

ગાયન ૨ જી.

ખાનસાહેબ મેરવાનજી—

છું હું જગમાં જાણીતો એક ખાનસાહેબ મહાન
માન આપો તમો મહેરબાન,
દીલનો દુલ્લે પૈસે પુર ને મેળવ્યાછ કંઈક ચાંદ,
કેમ પુગે છે કંઈ ધ્યાન.
સ્ટેટમાં મારો ઓધો મોટો જાણ,
માન આપે શું બુદ્ધા કે જીવાન.

(કોરસ.)

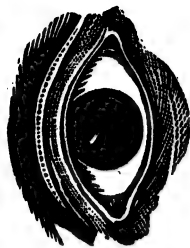
જેઠી, મેરવાન જેઠી, લોકો હસીને સેવકને દીએ છે આજ આવકાર,
જેઠી, મહેલુ જેઠી. આજે સેવકની ફતેહના કરે છે સૌ પુકાર.
પોરી મારી જોઈને આજે ઓવરાઈ જશે બહુ,
વેરમાં ચોક ચાંદણ ને તોરણ સગન કરશે સૌ.

Phone { OFFICE -- 20039.
RESIDENCE 20012.
**FOR SHAMIANAS, STANDS AND
DECORATIONS OF ALL SORTS**

FRANNOZ HORMUSJI
CONSULT

Next to Fort Fire Brigade, Gunpow Street,
Also Suppliers on hire of Crockery, Chairs, Carpets,
etc., for Parties and Dances. **BOMBAY**

PAVRI & SONS,

DINSHAW M. DASTOOR & CO.

Oculists & Manufacturing Opticians.
71, Esplanade Road, Fort,
BOMBAY

PLEASE NOTE—OUR ADDRESS CAREFULLY AND DO NOT MIX US
UP WITH FIRMS OF SIMILAR NAMES.

ખાનસાહેબ મેહરવાનજી—(ગાયન બાદ) એ બી તકદીરની વાત છે ! હું પંદર દહાડા ઉધરાણી અર્થે બેલગામ જઈ આવ્યો તે અરસામાં આ માઈં ઘેર જાણે બીજા પાંજરાપોળમાં ફેરવાઈ ગયું. આપ-અપાવાતું વસેલું વાપરેલું ઘેર ને તેમાં સીનેમાની શીલમ પેઠે કેટલો જલદી ફેરફાર ! મને લાગેછ કે મેં સીલ્લુને તાર કીધેલો તે એને નહીંજ મલ્યો હોશે નહીં તો દીકરી માય જરૂર આવાજને લેવા એક પગે કુદી રહેતે ! અરે યારો મારી પોરી તે પોરીજ છે જો ! ખરેખર જેના ધનભાગ્ય હોશે તેજ આ મારા મખમ્મ મોહરાને પરણશે.

પૈસાતું જોર છે, ખાનદાનનો તોર છે,
નાળુક બદન ને ચલણમાં મોર છે;
ભાળી ને ભોટ છે, ઉતાવળી એજ ખોડ છે.
રીતમાં પૈસા જોધએ તો છોલેલાં બોર છે !

લેવ, સામેથી એજ માઈં જવાહીરે જમશીદ દાખલ થાય છે !
જોધએ તો સહી કે બાધ સાહેબના મીજઝનું થરમોમીટર કેમ છે !

શીરીન—(ધ્યાનમાં) યા ખુદા ! જે મારો દીલજંગ દલેર મને રસ્તામાં નહિં મલ્યો હોતે તો માઈં શું થતે ! (એવામાં ખાનસાહેબ પર એકાએક નજર પડતાં) કાણુ ! પપા ડીઅર, ક્યારે આવ્યા ! જરા તાર તો કરતે ! હું બધી ગભરાઈ ગભરાઈ ગઈ.

ખાનસાહેબ—તું ગભરાઈ ગઈ તે બી તકદીરની વાત છે, ને તુંને તાર નહિં મલ્યો તે બી તકદીરની વાત છે ! વેલ દીકરા, હવે એલાર-પેલારને જાહનમમાં નાંખ, ને મને ખઈં કહે કે હમણાં તું શું મનમાં બબડતી હતી ! મારો દીલજંગ દલેર રસ્તામાં નહિં મલતે તો માઈં શું થતે !

શીરીન—(ગભરાયેલી) હું ! અં ! પપા કંઈ નહિં, એ તો હું અમંથી (ઉઝાવીને) વેલ પપા, તમે થાકી ગયા હશે વાસ્તે તમારે સ્નાઈ કાશી બનાવી લાવું ?

(ચાલી જવા માંગે છે.)

ખાનસાહેબ—(અટકાવીને) તેં કાશી લાવવા કહી લે ખી તકદીરની વાત છે, ને મને કાશી નથી ગમતી તે ખી તકદીરની વાત છે. ઉભી રહે દીકરી, મને બધું ખરીખંખરીને બોલેબોલ પહેલાં કહે, પછી કાશી ને બાપી.

શીરીન—જોવની પપા, ગઈ કાલે સાંજના હું મારા ફ્રેન્ડની સાથે એન્ડ-સ્ટેડ પર વીકટોરીઆમાં ફરવા જતી'તી એવામાં રસ્તા પરથી વીકટોરીઆનો ઘોડો ચમક્યો જે હું ધાડંછ કે મારી ફ્રેન્ડની લાલ સારી ને જંમ્પર જોઈને બડક્યો હોશી ને દીલ પર.....

ખાનસાહેબ—જોયું કની, મેં તને રેડ કલરની સાડી ને જંમ્પર માટે ફેટલી વખત મારો અણુગમો દેખાડેલો, છતાં તેં નહિં માન્યું એ ખી તકદીરની વાત છે. એ રેડ કલર તો ડેન્જર સીગનલ છે! danger signal is a horrible word in the dictionary of young girls સમજ કેની? વાર, આગળ ચલાવ જેઉં. પછી શું થયું, પછી?

શીરીન—પછી શું વરી! કાઉ કાકરી નામના એક બાહદુર જવાને પોતાના જીવના જોખમે મને બચાવી લીધી, અને હું તેના, તેના, ઓહ! ઓહ!

ખાનસાહેબ—તેના હાથમાં તું બેશુધ્ધ થઈ ગઈ! એમજ કેની? ઓહ એ ખી તકદીરની વાત છે. વેલ, કંઈ મુજકો નથી. માટીડાના હાથમાં એક પરણ્યા લાયક બધર બેશુધ્ધ ગાય એ ખી તકદીરનીજ વાત. હું તો સમજુછ કે.....

શીરીન—નહિં, પપા ડીઅર, એમ નથી. હું તે બહાદુર જવાનને તે દીવ-સથી ચાહતા શીખીછ, અને.....

ખાનસાહેબ—(ઢોંગ કરતા) શું તે જવાનને ચાહ પર બોલાવ્યાછ. વાહ! વાહ! એ ખી તકદીરની વાત છે.

શીરીન—અરે નહીં પપા, ચા પર ને ખાંડ પર શાના બોલાવે? જે દીવસે કાઉએ મને જીવના જોખમે બચાવી તે દીવસથી હું એને ચાહતા શીખીછ, અને ફક્ત તમારી કનસેન્ટનીજ ખોટી છે. જો

પપા ડીઝર, તમે મને એની સાથે પરણાવો તો હું તમારી ધણીજ ઉપકારી થવશ !

ખાનસાહેબ—મારી વાહલી દીકરી, તને સુખી કરવાને હું સદા તૈયાર છું. પણ, એ કાઉ કાકરી કાણુ છે ?

માણસ છે કે વાંદર છે,
હીચકારો છે કે બહાદુર છે;
પાગડી પહેરેછ કે ફેંટા,
બોબડ બાલ રાખેછ કે સેંટા
પગે ચંપલ પહેરેછ કે ખુટ,
લાંગકલાથની દગલી છે કે કેશમીર સુટ !
આંખે લીલો ગોગલ્સ છે કે આઈગ્લાસ,
શીખી કંઈ મુવોછ કે છેધાનસાક કલાસ !!

તેની કાયદાસર તપાસ થવી જોઈએ. એમ રસ્તામાં મળ્યો ને પ્યારમાં પડ્યાં તેથી કાંઈ અદરાવા પરણવાનું નકદી કીધું એમ કહવું નથી. અહિં તો જન્મની પાર બાંધવાની છે. છોકરી કંઈ બોકરી નથી કે કાઠને દરવાજો જઈને બાંધી અવાય.

શીરીન—પપા, મીસ્તર કાકરી એક ધણીજ હેન્ડસમ અને ચારમીંગ યંગ મેન છે. એવણુ મોટા મોટા પોસ્ટસ હોલડ કરેછ !

ખાનસાહેબ—શાના પોસ્ટસ ! ટેલીફોનના કે ત્રામ્વેના, એ બી તકદીરની વાત છે, દીકરા.

શીરીન—એવણુ જાણીતા કાકરી ખાનદાનના એક મહાન નખીરા છે કે જે કાકરી ખાનદાને આખા ગુજરાતમાં કાકરીના ખેતરો એકઠાથ કરવામાં મોટું માન મેળવ્યું હતું. એમ કહેછ કે એવણુનો જન્મ ‘શાહરાના ડેસરટ’ માં થએલો ને વધારામાં એવણુ એક M. B. B. S. છે.

ખાનસાહેબ—ત્યારે શું એ મીસ્તર કાકરી એક ડાકટર બી છે કે દીકરા ? વાહ ! એ બી એક તકદીરની વાત છે !

શીરીન—નહીં, પપા ડીઅર, એવણુ કંઈ ડાકટર નથી પણ, M. B. B. S. એટલે બેઠા બેઠા સોસાયટીના એવણુ એક એકટીવ મેમ્બર છે કે જે સોસાયટીનું કામ બેઠા બેઠા પાસે એક એક ફરો અનાજની ગુણો ને ઈંડાના ટોપલા ઉંચકાવીને બીજા રસ્તમ પહેલવાન બનાવવાનું છે,

ખાનસાહેબ—જ્યારે તું એમજ કહેછ કે એવણુનો જન્મ ‘શાહરાના ડેસરત’ માં થએલો ત્યારે તો એવણુ ધણીજ ખુબસુરત હોવા જોઈએ એને એક ખુબસુરત માટીડો મારો જમાઈ થવાની ઉમેદવારી કરે એ બી તકદીરની વાત છે. ચાલ, ત્યારે તો આપણા જીવણુને મોકલીને એને બોલાવી મંગાવ્યે. જોઈએ તો સહી કે એ મારો ભવિષ્યનો જમાઈ સુરત-સકારે કેવો છે. (જીવણુને સાદ મારે છે) જીવણુ! ઓ જીવણુ!! અરે જીવણુ!!! કાંઠ મરી ગયો! (જીવણુ હાંફતો હાંફતો દાખલ થાય છે) અરે જીવણુ, જે બી તારા હાથમાં હોય તે બધું ફેંકીને જલદી દોડી આવ તો.

જીવણુ—વારું જાહેબ, (અંદર કંઈ અવાજ થાય છે) કેમ જાએબ, છું હુકમ સે ?

ખાનસાહેબ—અરે પણ તું અહીં આયો ત્યારે અંદર અવાજ શાનો થયો ?

જીવણુ—જાએબ, તમે મને કીધેલું કે હાથ મહી જે બી હોય તે ફેંકીને છફા જલદી સાલી આવ, તી વાછતે કરીને હાથમહી ખાલાં રકાખીનો છરજામણુ ઉતો તે બધો ફેંકી દીધો ને છફા આપવો.

ખાનસાહેબ—અરે તાર ખાનુ ખરાબ થાય. મોંઘવારીના વખતમાં તે આંધ ઘેરમાં સોંઘવારી કીધી કે ? અને વરી આ ખાંધ પર કાંદાનો જુરો શાનો લટકાવીને આયો ? શું બગરે જમને આયો કે ?

જીવણુ—અરે જાએબ તમે એવરી જોરથી ખુમ પારેલી કે હું જમજોલો કે તમને અગાઉની માફક રીફર થીએલું, તે થકી કાંદા જાટેજ લેતો આવેલો કે કામ પડે તો સટ દેતો કે બસડીને પટ દેતો કે છુંગાડી દેવાય. હા, પણ, છેટ, તમે જોલની જત્રાએથી અરે

બુલ્યો છાએય ! મકુંજે તમે જાકરાખાદથી હમણાંજ આવેલા
કેમજે કરીને કોઇ સફર જેવો પારછી આપરા દ્રાઇગ રૂમમાં
તમને મલવા બેઠેલો સેને.....

શીરીન—(ખાનુએ) કોણ જાણે ! મારો કાઉ કાકરી તો નથી આવ્યો !

ખાનસાહેબ—હું ધારું કે જ્યાં છે ત્યાં તેજ જવાન હશે કે જેને મારી
દીકરીને ગઇ કાલે સાંજે રસ્તા વચ્ચે બચાવી. (જીવણાને) જા,
જીવણા, તેવણને માન ઇજ્જત સાથે બેઆપર કરી ને બે બુકીનું
આદરમાન આપીને અહીં લેતો આવ ! જરા સંભાળ રાખજે,
કંઈ જમણી ગમતું દાખી ગમ નહિં કરી નાખે, કેમકે આજ-
કાલ કરકા કરકીનો વખત છે બા, તેથી માણસ માત્રનો બરોસો
રખાય નહીં.

જીવણા—તે વાહતે તમે જેરીકર રહો છાએય. આએ સપ કરતો કે
જમને દપ કરતો કે આવતો સું !

(જય છે—શીરીન ને મેરવાનજી આપસમાં વાત કરે છે. એટલામાં
ચાંદણ આવે છે.)

ચાંદણ—(દાખલ થતાં) બાઇ, તમે છેઓ કે ! બોલોની જલદી ?

શીરીન—કાંય, કાંય, ચાંદણ શું છે ! એટલી ફીકકી કેમ મારી ગઇ ?

ચાંદણ—અરે બાઇ બોલો ના, મારો જીવ ઉડી ચાલ્યોને.

ખાનસાહેબ—જીવ ઉડી ચાલ્યો ! કેમ બને, એ બી તકદીરની વાત. જીવ
ઉડી જય ને તું બોલી કેમ શકે !

ચાંદણ—અરે ધણુંજ નરસ થયું રે મેહરવાનજી. ઓ માયરે હવે કેમ થશે રે !

શીરીન—અરે પણ છે શું તે તો બોલી મરની ?

ચાંદણ—હોય શું ! મારું કપાળ, બધું રંધાઇ ચુકું,

ખાનસાહેબ—હું ! શું ! રંધાઇ ચુકું ને બધાઇ ચુકું ! અરરર કોઇ આવ
છોકરી છે. ખુલાસાવાર કહે તો કંઈ જણાયને !

શીરીન—ચાંદણ ગભરા ના, જીવ ઠેરવીને બોલ. ખુલાસો કરે શું છે. તા-
રથી કંઈ બોલું કામ તો નથી થયું ને ?

ચાંદણ—અરે શીરીનઆઇ બોલોજ ના, એ ચક્રરમને જોધને મારો જીવ તો બધો ખાટો બટ મારી ચાલ્યો !

શીરીન—મુઠ્ઠા ઘેલી, કાણુને ચક્રરમ કહેછા ! પેલા મારા કાઉને કે ! ઓવાઈં રે એની પરથી બધી.....

ચાંદણ—તો ! તો ! મુવો કાછીયા માછીયા જેવો કાલી દુબરો ને તે તમારો ધણી થાય ! ઓવાઈં રે તમારી જુડી પરથી, એવા મુવા ચોક-લેટાને, બોલેછ ત્યારે તો જાણે વીકટોરીઆ ગારડનનું રીંછ રહેછ ! ને ચાલેછ ત્યારે તો મારા ખુદાય જાણે વસધના માંડવામાં દોઢી ટુરચું હીંચકા ખાએછ. એવાને શું ઉંચકીને અફાડે ?

ખાનસાહેબ—અરે પણ ચાંદણ અહીં જોની ?

ચાંદણ—નહિ બસ હું તો ચાલી.

ખાનસાહેબ—અરે પણ ચાંદણ જરા ધીરી પર તો ?

ચાંદણ—નહીં, બસ હું તો.....

ખાનસાહેબ—અરે એમ હોય, જો સમજ ચાંદણ.

ચાંદણ—નહિં બસ, હું તો ચાલી.

(ચાંદણ જાય છે ને બીજી બાજુથી જીવણો દાખલ થાય છે.)

જીવણો—(દાખલ થતાં) છેટ, આપણા ડરાઈગ રૂમમાં તો કાઠએ નહિ મલે, અહુવે ! પણ મેં ઇફા એક પુસરી વગરના ઉંદરને ઇફાથી તીક્ષ્ણ દોડતાં દીઠેલો. હું તદ્દન ખરું બોલતો સું.

(મેહરવાનજીને અચડી પડે છે.)

ખાનસાહેબ—(ચીરડાછતે) કેમ એ ગધ્યા, એકદમ ફાર્ટ ચાલ્યો કે ? તારી બી આંખ છે કે કાચના લખોટા. ઉલ્લુ જરા આંખનો બરાબર ઉપયોગ કર !

જીવણો—અરે હાએબ માફ કરો ! તમે હામા ઉભેલા તે હું હમજોલો કે ધારાપોરીના ગુફાની મુરતીનો ઓલો પડતો સે ! જરા ઉભા રહો છેટ, હાંમેથી ઓલોજ વાંદર ઇફા આવતો દેખું !

ARE YOU SATISFIED?

Are you satisfied with the position you now occupy—with the money you are earning or **do you aspire to rise above the ordinary level?**

Ask yourself these questions and carefully consider what you ought to do—Don't for a moment imagine that punctuality and length of service will of themselves carry you far. **If you have any Ambition, If you wish to win a way** into better paid positions, take any one of the Courses at

ALEXANDRA COLLEGE OF COMMERCE,

(Established in 1905)

The oldest Institution which celebrated its **"Silver Jubilee"** in March, 1931.

More than **2500** students successfully coached up

The College has intense **Practical Courses** in **Advanced Accounting** (F. C. R. A.), **Specialized Banking, Company Management & Secretarial Practice** (F. I. S. A.), **General Commerce** (D. Com. M. C. & L. C. C.), to suit **Graduates, Matriculates and Non-matriculates.**

Special Classes in Shorthand and Stenographer Secretaries' Courses for Ladies.

ORAL OR POSTAL TUITION.

For the Selection of Courses suitable to you, and for further advice, consult

Principal Peshotan R. Bamji.

York Building, above Singer Sewing Co.,

Hornaby Road, Fort, Bombay.

ટકાઉ અને ભરસેદાર

“રુસી” (RUSSI)

રીસ્ટ વોચ

લેડીઝ તેમજ જેનટલ માટે

નીકલ, રૂપાનાં, રોલ્ડ ગોલ્ડના અને સોનાના કેસમાં

ભાવમાં ઘણાજ કીફાયત.

દી. આર. પંડોળ

સન્સ,

૩૬૯, હોરનબી રોડ, કોટ.

ખાનસાહેબ—એ વરી કાણુ છેરે, જરા જમને જોઇ તો આવ.

(જીવણો જમને પાછો આવે છે.)

જીવણો—અરે છેટ, એ તો કાઇ અરધો પારછી ને અરધો ગેપાંઉ જેવો લાગતો સે ને ગોરી ભાછા બંકતો સે, અહુવે ! ઇની બોલી મને હમજ નહી પડે. પણ, આ કયાટ આપેલો ને કીહેલું કે જે બી કેહવા માંગું તે બધું આખાદ ઇપર લખેલું સે, અહુવે ! (મેહરવાનજી કાર્ડ લખને વાંચે છે) અરધો પાસ્તી ને અરધો ગેપાંઉ, જન્મલુખી ધારાપોરી ને રહેકાણુ પીરપાંઉ, એ બી વરી તકદીરની વાત છે. વાર લાવ જોઈ એ કાર્ડ મને આપ.

ખાનસાહેબ—(કાર્ડ વાંચતા) The Rt. Hon. મીં કાવસજી કાકરી J. P., M. P., M. L. C., M. B. B. S., એજન્ટ ટુ ધી અરલ ઓફ અહમદનગર, પ્રાઇવેટ સેક્રેટરી ટુ ધી એરન ઓફ બોરીવલી એન્ડ ધી ખજાનચી ઓફ ધી એમપી તીજેરી ઓફ ધી એન્ડ ઓફ ટીમખકડુ. (બાજુએ) આય તો કાઇ મીસ્તર એમતીજ લાગેછ, એ બી તકદીરની વાત છે.

(જીવણો જમને કાઉને લાવે છે.)

કાઉ—(દાખલ થતાં) Well, Bon soir Monsieur !

(ટોપી ઉતારે છે.)

ખાનસાહેબ—ખજુર મસકતી ! એ શું બકી મરેછ, શું આએ કંઈ ખજુરની વખાર સમજી મુંવોછ કે ? એ બી તકદીરની વાત છે ! જ્યાં છે ત્યાં પુનાના મેડ હાઉસમાંથી નાહસી છુટેલો દીવાનો છે ત્યાં વેર એવાં વાંકા ચુકાં ડોકાં નહિ કરે ! મકુજે મીસ્તર તમે કાણુ બા ?

શીરીન—પપાજી, એ તો કાઉ કાકરી ફ્રેન્ચમાં તમારી સાથે વાત કરેછ.

જીવણો—હા, તે એના આપદાદા ફ્રાન્સ ને જરમની સીખીને મરી ગીએલા તે હવે પગે ફ્રાન્સ ને નાંકે જરમની લખવા શીખ્યો.

કાઉ—(ખાનસાહેબને) Très bien, comment-vous, portez-vous ?

ખાનસાહેબ—અરે કામા ખી નહિં ને સેમીકાલન ખી નહિં. મકુજે કુલ-
પોષ્ટ પર વાત લાવો બાવા. તમે કાણુ છેવ ને કેહવા શું
માંગોછ ?

શીરીન—પપા, એવણુ એમ પુછેછ કે તમે કેમ છેઓ.

ખાનસાહેબ—હું કેમ છેઉં તે એવણુની મગરડા જેવી આંખે જોઇ શકેછ
ને તે છતાં એવો સવાલ પુછવાની આટલી સરકસી કરે એ ખી
તકદીરની વાત છે.

(કાઉને કાર્ડ પાછુ આપે છે.)

કાઉ—Merci Monsieur.

(ટોપી ઉતારે છે.)

જીવણુ—એ માછી કાણુની ને બાણુજ છાને ! (બાણુએ) મારો છછરો
મછાંન કાંઠેથી નાછી આવેલો કે કેમ !

શીરીન—પપાજી, જરા શાંત થાવો. તમે એમ લોખંડ મીસાલી તપી
જાઓછ તેથી એવણુ તમોને પાંઉ જીજવાની ભટ્ટી સમજેછ ને ?

ખાનસાહેબ—હું પાંઉ જીજવાની ભટ્ટી ! વ્હા બાપને એલકાળ ખી ઠીક
આપેછ ! એ ખી એક તકદીરની વાત છે, વાઈ મીસ્તર કમર-
કાકરી બેસો સાહેબ, આખો વખત ઉભું રહીને વાત કરવાથી
પગમાં આંકડા આવશે !

શીરીન—મરેરે, જીવ ખી ફરી આવ્યો હોશે ! જરા રાસખરી લેમન કંધ
પીસોનીજ ?

કાઉ—શું પીવું, શું ન પીવું, કંધ સમજ પડતી નથી,
પીવા તો ધણુંએ ગમેજ, પણુ બીલકુલ પીવાતું નથી.
ઉપાયો તો ધણુએ કીધા, બાકી કંધ ઉપાય રહ્યો નથી,
છેવટે પીવા સીવાય, કંધએ ધલાજ રહ્યો નથી.
પણુ, કંધ નહિંજ, થેંકયું; જરા લેમનને બદલે ચંમપીન વીસ્કી
હોશે તો ચાલશેજી.

ખાનસાહેબ—તો ! તો ! તારા બાપનું આંખે પીઠું હોશેની તે જે ગમે
તે મનમાં આવે તે ઓરડર કસ્યા કર. કોણના બાપની દીવાળી !
મારી દીકરીએ બી દીવો લઇને કાંઢથી ધણી શોધી કાઢરયો !

નહિં બોલવાના સકાર કે નહિં ખીસામાં કંઠ બાર
લાગેલ બીલકુલ સેમપલ યાર, વગાડશે પોરીના એ આર;
આપવો પેડો અહીંથીજ ઠીક, લાગેલ મને જખરી બીક;
શોધી કાઢું કંઠક હું ટીક, કે કરે નહિં દીકરી રીકઝીક.

(ખાંડીયલાના મહારાજનો નોકર ચીઠ્ઠી લઇને દાખલ થાય છે.)

નોકર—(દાખલ થતાં) નમસ્કાર, ચમતકાર ઓ દમબેલસે દરબાર ! એ
દારંગી દુન્યાકા ગારીલ મુસાફર, એ નારગોલકા સાહ

સોદાગર મેહરવાનજી મદારી—

તેરી થુમકી જયસી દાહડી,
તેરા દો ચાર બંગલા વાડી,
તારી દોઢી જેવી કાંડી,
તારે વજન એક ખાંડી—

તારી હજુરમાં મારા ધડ ઉપરનું ડોકું છુટું કરીને તારી સેવામાં
ધરી અરજ કરું કે ખાંડીપલાના નામદાર મહારાજના ‘હઠીતરા
કુંવર’ આજે દરબારમાં ગોલાખજાંમ ને ખારી પોરી વેંહચવાના
હોવાથી, તારે, તારા લાખ્યા, દુખરા વગેરે તમામ જંગી ફાજના
કકડપસ રસાલા સાથે કુંવર સાહેબની દરબારમાં, સહવારના
પોરમાં એડીયાંના જોલાખ લઇ, જાંમો પીછોડીના પુલભેવી ફેસમાં
હાજર રહેવું, અને સાથે સાથે મોટા ગોવાના કોકેનટસ અને
વસાઇથી પાણી પીવાના કવલાં નાલીઅર લઇ આવવાં.

કાઢિ— મને લાગેલ કે નખખોદગીયો હઠીતરાં કુંવર બધાંને કવલાં
નાલીઅરજ મુલાકાતમાં માંચે પેહરાવતો હોશે.

શીરીન—જેયું કે બાવાજીને શું માનપાન મલેલ તે !

કાઢિ— હારે હા, ધણુંજ માનપાન ખુદાય તાલકાપર કવલાં નાલીઅર
જીલવાનું માનપાન કોઇને નસીબ નહિં કરે,

ખાનસાહેબ—(નાકરને) એ નોકરે દરબાર, તારું કેહણું દમામદાર,
તું તો જમરો છે ચોપદાર, તારી બગલમાં કટાર.
તારો ચલ્લી ચોર સંગાર, તું તો રાંધણીનો સરદાર.
જમને કેહજે કે નામદાર, આવશે મેહલુ જંગ દરબાર,
સાથે લાઇ નથીએરનો ભાર, મારવાડી રાખી તૈયાર.
તારો દખ્ખો ગુલ થાય પાર, મારો બેડો થાય પાર.
બરશી પેંડા ખાઉ અપાર, મેહલુનો થાય જ્ય જ્ય કાર.

(નોકર નમીને જાય છે.)

કાઉ— મારા બાપરે શીરીન, શું તારા બુઢાએ કાશીયાબાણ ચલાવી. હું
ધારું કે એની કાશીયાબાણ સમજને શીરદોસી તુસીનું રહ બી
બેહસ્તમાં ધુજતું હોશે. હવે હું બી કાશીયાબાણમાંજ એને
જવાબ આપું.

ઓ ખાન મારા ખાન, તારી કરીયાતું ક્યાન.
તારા સુપરાં જેવા કાંન, જેતાં ધુજે છે દીલ;
તારા ગાલો લાલમલાલ, જાણે પાનખીડાની થાલ,
તારા બુસાં જેવા બાલ, જેમ પીગલે છે દીલ.

ખાનસાહેબ—હા મારો જમાઇ મારી તારીક કાશીયાબાણમાં કરે એબી
તકદીરની વાત છે. વેલ, મીસ્તર કાવસણ કાકરી, પછી તારે આપરી
અસલ વાતપર આવો નામદાર હું એમ પુછું કે તમોને અહિં
ચાલી ચલાવીને આવવાનો કંઈ સમય!

કાઉ— આવવામાં છે ચાર ભરમ, ખાઉ બાપના કસમ,
મને સીલ્લાનો છે ગમ, વચમાં ઉભોછ તું થઇ જમ—
મને પનવા દે શીરીન, કર નહિં કાકરીને ગમગીન,
સૌ છે સરજતને સાધીન, કર નહિં રીકઝીક તું મીશદાન

(મોટથી) ઓ મારા બોખારી ચાલુ સસરાણ બોલ,
તારું દીલ બોલને ખરી ખખારીને કહે કે શીલ્લાને મારી સાથે
પન્નાવા તું ખુશી છે કે?

શી ઇંઝ જ્યુડીકુલ નો ડાઉન, તારે પગે ચાયરે ગાઉટ,
શી ઇંઝ એવ ન ઇન માર્ક આઇ, હાજર છે નવા જમાઈ,
પન્નાવો શીરીનની સાથ, લેવા દેવ બગલમાં હાથા
એટલી છે મારી અરજ, બગલ સસરાજી તું ફરજ,
નહિં જો પરણાવસો શીરીન, મોઢે ચઢશે તારે શીણ,
પરણસ જખરીથી હું આજ, બની કાતીલ દંડબાજ.

જીવણા—(બાબુએ) તો! તો! આએ દંડબાજની છુરત છીકલ જોયલી કે
નહિં. જણે એતો છેટને ખંખાતથી આવેલો છમજે અહુવે.
(મોટથી) એ અકકલના ઝોથમીર હવે છીધે છીધે જીકથી
આવેલો તીકાજ પાસો પાસલે પગે સાલવા માંડ, ન કર, પાંછરાનો
વીમો ઉતરાવો પડછે. ઇકા તું રહીને માછી માહેલા સાકતા છેલરની
પખી મારા છેટ બાઇને દંભ બરાવે તે ઇકા નીહ ચાલવાનું, હવે
છમજેલો કે નહિં?

કાઉ—બસ, એઇ જંગલી લાલયા, તારી ઝ્યાં બંધ કર. મારી સાંભે
આવી ગુસ્તાખી નહિં ચાલશે તું જણેજ કે હું કાણ છેલં?

જીવણા—નીહ કાંધ! વરી બે પગનું વગર પુઝડીવાલું જાનવર! તે તુંને
નીહ કાણ ઝોલખે!

ખાનસાહેબ—બસ જીવણા, શેઠની હજુરમાં એ તારી શેખી બંધ કર!
એખી તકદીરની વાત છે કે શેઠ મુગા હેને નોકરે શેઠ તરફથી
લરે. મીસ્તર કાવસજી કાકરી, તમે મારી શીરીનના હાથની માંગણી
કરોજ તે માટે તમારો આમાર માનુંજ બેશક એખી તકદીરની
વાત છે કે તમારા જેવા કાકરી ખાંનદાનનો નખીરો મારી બેટીના
હાથની માંગણી કરે! પણ, એ બામદમાં મારી બેટી શીરીનનું
ખત લેવું જોઇએ.

જીવણા—નહિં કાય, બાઇ છાટે તે પરણી ચુકો પણ બાઇની જુડી છાટે
પન્ને તેજ તો!

કાઉ—બેશક, તમે તમારી નેકબખત બેટીનું ખત લેઓ. જખરજસ્તીનો
કાંધ સોદો નથી. હું એને નાટકમાં લઈ જવશ, સીનેમામાં ફેરવશ

દર રાત્રીવારે જીવનને વેસાવે તાડી પાવસ, દર રાત્રીવારે એપેસો પર આકેસેટબી ખવડાવસ.

જીવણી—મારા છગાને બાંધી મારો તો ખીજામાંથી પાવલું છુટતું મુછકેઝ ને તે મહી વરી બાધને ચાકસેટ તે કડાંથી ખવાડવાનો ને પોતે પણ ઘાછસેટથી નાકબી કીફાથી છુકાવાનો. મારા બાપરે, આ તો જખરે કાતરયું એવ નીકળ્યું!

ખાનસાહેબ—(બાજુએ જઇને) બેટી સીલુ, અહીં આવ. શું તારો વીચાર આંખે પોણા સોલ પારસી કાઉ કાકરી સાથે લગન કરવાનો છે. જો તારી જખરજસ્તી હોય તો મારી નાં નથી, પણ, જો તું મને મારું મત પુછતી હોય તો હું તુંને આંખ સેમપલ સાથે પરણાવવા બીલકુલ ખુશી નથી. છતાંબી તું દયાણ કરતી હોય તો પછી એ તારાં તકદીરની વાત છે.

શીરીન—પપા કાઉ એક જેનટલમેન છે! એના જેવો હીરો ધણી મને બીજો કાણ મલશે!

જીવણી—હીરો તે કેવો, કે બકરે આપીને ઉંટ લીગય તેવો. ભાઇ આપણને છું! રાજને ગમતી રાણીને શાણા થાપતી આણી! એ જમાણોજ ઉલટો આવેસો ને બાપુ. આજે છારા લોકની કદરમ નીહ મલે. આજે તો ભાડેના કપડાં મહી મોચી પણ રજવાડી કહેવાય ને મવાલી પણ જાટલીમેન મહી ખપે અહુવે!

ખાનસાહેબ—જો ફરીથી વીચાર કર મારી દીકરી. ગધેડાને બકરીની જોડી કાઈ કાળેબી શોભશે નહિં. એ કાઉ કાકરી જાંહ છે તાંહે તુંને નથી પણતો પણ તારા બાપની દોલત સાથે પનવા નીકલ્યોછ, પણ, હુંબી ખરો પારસી કે કુટી બદાંમ પણ એના હાથમાં નહિં આવે એવો બંદોબસ્ત કરે.

શીરીન—પપા ડીઅર, બસ એક વખત મારો વીચાર મેં તમેને જણાવ્યોછ પછી તો તે વીચારથી ને વચનથી હું બીલકુલ ફરનાર નથી.

વચન જે એકને આપ્યું, અપાધ ગીયું એમજ સમજે.
 લખાન જે એકવાર લખ્યું, લખાઈ ગીયું એમજ સમજે;
 બગરે, મોહ્યતમાં તો આદમીની કીમત નથી,
 મોહ્યતનો ચાર ખુદાવંદ છે, દોષતની તેને હીમત નથી.

જવણા—મારા બાપરે, એ બાધ આજે કહેવા છું માગે! ઇને તો આ
 કાક કાકરીએ જાડુ મંતરથી એચી લીધેલી લાગે અહુવે, નીકર
 છીરીનબાઈ જેવી હોશીયાર બાધ આએ પંસીના હાથપર રમી
 જાય—એતો વેલાતનો ખુદાય મંમબધ આવે તોએ બનવું મુછ-
 કીલ લાગે!

ખાનસાહેબ—જવણા, તું વચમાં પટપટ નાં કર. (બાજુએ) હવે શું કરું
 ઝેર ખાઉં કે કુવો પુરું કે નહીં તો બારીએથી નંખાવી દેડ.
 નથી પોરી સમજતી કે નથી પેલો કાક કાકરી સમજતો. જ્યારે
 બાજુ એટલી હદ સુધી રસપર આવીછ, ત્યારે તો મારે મંજુરી-
 યાત આપવા સીચાય બીજો છુટકાજ નથી. જો, હું, એ લોકને
 રજા નહીં આપશ તો કાક સાધુ થઈ જવાની અને શીરીન એની
 એટલી થઈને એની સેવા કરવાની મને ધમકી આપેછ એબી એક
 તકદીરની વાત છે. વધી કાક જાને પાછ છે એટલે એને રખેને
 પચાણો રોકાને મારા પાંસરાની બબર લેવાડે. એટલે હવે તો જે
 થાય તે ખરું! ખાંડણીયામાં માંયુ મુકી ધપકારાથી બીહવામાં ફાયદો
 નથી. મોચી છે ને જોડો છે, આપસમાં ફેડી લેશે! (શીરીની
 તરફ ફરીને) શીરીન, એમ આવ.

શીરીન—બોલો બાવાજી.

ખાનસાહેબ—જહારે તારો વીચાર છે તો હું મારું અંતકરણ વેચીને પણ
 તુંને રજા આપુંછ. જાઓ સુખી થાઓ. કાક, જો, મારી પોરી
 સાથે તુંને પન્નાવું છું, તો એક સરતે કે રાતનાં ઘેરે દાર પીને
 તોફાન નહિં કરે ને બલતું લાકડું લઈને ધરના બાકુતો સાંમે
 નહિં દોડે. જુગાર સરતને સલામ કરી ખુદાય જે દાલરોટલી
 આપે તેપર કુરકુર સંસાર સંપીને ચલાવવાનો હોય તોજ પરણજે

In this
MACHINERY AGE.

If you want to buy or sell,
consult us.

We are the largest dealers in

New & Second Hand

Machinery, Engineering stores etc;

& represent more than

**25 Large Manufacturers of the
world.**

**Our vast experience and advice
are free at your disposal.**

M. H. Dinshaw & Co.

47, Apollo Street, Fort,
BOMBAY.

T. No. 24058.

T. A. "AHOORAT."

નહિંતો સસરાના પૈસાની આસાપર પથાણો પાસે મોટા બ્યાજે
પૈસા કઢાવી છેવટે મોટર નીચે સુઈને આપઘાત કરવાની ખાએસ
રાખતો હોય તો બા પનવાના નામપર મોટો જોવો પપેટાજ
મુકજો.

કાઉ—કપ્પુલ મંજુર (બાજુએ) ઢાલતો ઢાલ હા કરો. ચાર ચોખા છંટાવા
પહેલાં એને ડુંગરવાડી પોહ્યાડી દમશું કે આએ એમ પૈસાજ
પૈસા, કેમ બોલ્યા નહિં ! બુદ્ધાજીની કોણ પરવા કરે એખી એક
તકદીરની વાત છે.

ગાયન ૩ જી.

કાઉ—તુંજ મ્હોખતમાં બન્યો હું લીન
શીકાર થયો તારો હું શીરીન
બહાલી લીલબન રહે નહિં ગમગીન
ખ્યારી એ શીરીન !

(કોરસ.)

શીરીન—લીલના લીલદાર, એ કાઉ ગલાના હાર,
કેલ હું પાલસ બન જીગરથી;

કાઉ—શીરીન લીલબન, તુંજ પેછે બન કુરખાન
રહેવશ સાચો હું ચકનથી.

શીરીન—પ્રરજથી નહિં હરગીઝ હું ફસનાર.

કાઉ—સુખી તુંને હરહમેશ રાખનાર.

શીરીન—લીલના લીલદાર, એ કાઉ ગલાના હાર,
રહેવશ વફાદાર જીગરથી.

શીરીન—વેલ પપા, તારે ચાલો આજેજ વાગોખી વસાવા આપરે બનરમાં
જમએ, હું તેટલાં બધી વસાવવાની ચીજોની ટીપ કરી મેલ.

ખાનસાહેબ—હા દીકરા દોડતો વેહલી. તેટલાં કાઉ મારી પાસે છે એટલા એલારપેલારમાં વખત સોહવાઇ જશે. (શીરીન જાય છે.) મકુન્ને મીસ્તર કાકરી, લગનનાં વાગામાં તમુને શું શું જોઇએ તે કહી દેઓ તો બધું વસાવી લવાય.

કાઉ—રાઇટ હો! લખી લેવ. ચાર વાર કાલી બનાટ, કાલાં બુટ, પાંચ ખમીસ સાથે પાંચ કાલી બો ટાઇઝ. કાલાં મોળને કાંડા ભાટી રમાલ, એટલું તમે લેતા આવજો. હું તેટલામાં મને ચીમોર કાંમ છે તે જઇ આંઉ, કારણ કે, મારા મીઠાના અગરોનું વ્યાજ આજે પાકે છે.

ખાનસાહેબ—હા, જવો બા, ફ-તેહ કરો. વ્યાજ લાવો તો શીરીનને ને શીરીનના બાપને પેહરઓઢ કરશો કેની? નહિતો બધરીને શું પેહરાવશો, મક્કઇ બુઠા કે?

કાઉ—એશક, નાંમ પ્રમાણે પેહરામણી તો કરવીજ પડશે. દરદન એશક, પેહરામણી તો એવી કરે બચ્ચાજ કે તેમાં બંધાઇને તું પથ્થર પર ચઢે. ચાલો સાહેબજી !

ખાનસાહેબ—આવજો બા, આવજો. (જવાનો ઢાંગ કરી કાઉ તીજેરી પછવાડે ભરાય છે.) જીવણા, મારો જીવ ફરેછ, જરા થંડુ પાણી લાવતો?

જીવણા—લાયો સાહેબ

(જીવણો પાણી લેવા જાય છે.)

ખાનસાહેબ—હાય ! ૧૮૩૧ ના જમાના તારું શું થશે. આજના જમાનાની પારસી છોકરી તો એક ચાઇનીઝ નોવેલટી સમાન છે. હવે મારે તીજેરીનો અવેજ બહુજ તપાસવો પડશે, કેમજે કાઉ કાકરીનો ડોલો જહાં છે તાંહ એનીપરજ ખોવાયલો જણાયછ, અને આંચ મારી પોરી છે બોલી ભટાક એટલે આંચે ‘કાકરીશંકર’ એને હથેલીમાં ચાંદ બતલાવીને રમાડી જાય, એખી બનવાબોગ છે. ઓહ! પણ, મારો જીવ ફરેછ. લાવ, જરા આરામ તો કરે.

(એમ બોલી ખાનસાહેબ ઇઝીયર પર લેટે છે. કાઉ છુપાયેલો બાહર આવીને).

કાઉ—(ખાનુમાં) બસ મારો શીકાર સામ્યુન છે. બચ્યા મેહલ્લુ મદારી, આજે તુંને છુમંતર કરીને એવો તો ટુક મારતા આસમાન પર મોકલી આપું કે મારો રસ્તો પછી સવાનો ખુલ્લો રહે! (મેહરવાનજી ચીમાઇ જાય છે. કાઉ ધીમાં મ્યુઝીક વચ્ચે દવાની બાટલી ખહાર કાઢી ઇઝીયર પાછલ છુપાઇને ક્લોરોફોર્મ સુંગાડે છે. મેહરવાનજી બાહોશ થયા હોય એવો દેખાવ કરે છે. કાઉ તીજેરી ઉંઘાડી અંદરથી અવેજ ખહાર કાઢે છે.) ગુડલકા હવે તીજેરી તોડુ તોજ હુંખી ખરો કાઉ! યા ખુદા! ગઈ કાલનો કંગાળ કાઉ-કાકરી આજે માલેતોજર કાઉમાં, આંખના પલકારામાં ફેરવાઇ જશે! (જીવણો પાણીનું ગ્લાસ લઇ આવે છે અને કાઉને તીજેરી-માંથી નોટનું બંદલ ગળવામાં મુકતાં જોઇ ચોકે છે.)

જીવણો—(દાખલ થતાં) મારા બાપરે! છત્યાનાછપર છત્યાનાછ! લેઓ આ કાકરી ભાઇ જમાઇ જોયલો કે ન જોયલો! બસારો પચનવા અગાઉ છછરાની તીજેરીનો ભાર હલકો કરતોસે! હોછેટનાખી ભોગ ફરી વળેલા તે કાકરીને, ચીમડાંને, જમઇ છોપી કાઢ્યો હો! હવે છીરીનખઇને ઇફા બોલાવીને ઇની લેવડી કરાંઉ તોજ હુંખી જીવણો ખરો, નકર જીવણો ખોટો! મારા છંમ! બરસા કાકરી તુંએ છેટ થકી સટકું માયડું તો ખરું પચણુ એ સટકાં મહી, તુંને છું ખબર કે તું કીવી રીતે છપડાઇ ગીએલો, અહુવે! (જીવણાના જવા પછી કાઉ તીજેરીમાંનો અવેજ ખાલી કરી ગળવામાં નોટનું બંદલ મુકી દે છે—એવામાં જીવણો શીરીનને લઇ આવી બધો તલેસમાત દેખાડે છે.)

કાઉ—હવે મારા જીવને કરાર થયોછ! આજે ચાર તલાઈના બીજાનાપર હવે હું નચીતે સુવસ! બચ્યા કાઉ, બસ ફતેહને ફતેહજ છે.

જીવણો—લેઓ, આંખ કાકરી છાએબ વેપાર કરે તે જોઇ લેઓ બાઇ છાએબ! કેવો છેટની તીજેરીનો ભાર હલકો કરીને બસારો

સાર તલાઈ પર છુવા માંગે. લોકો પછા ખરસીને છીનેમેતો-
ગરાપ જીએ તીની જગ્યાએ તમેને મુક્ત છીનીમેતોગરાપ જીવાનો
મહે તો પસી છું ખોટું. કેમ બોલ્યા નહિં, અહુવે!

શીરીન—ઓ ખુદા, આંએ શું ગળ્યું!! શું મારો કાઉ ચોર!

જીવણા—વરી સોર નહિં તો ધટી સોર! છાહુકારીથી વાપનો માલ હોય
તેમ ઘેરના છેડને દવા છુંગારીને બેહુધ કરી લાયખા ને તીજેરી
ઉંઘાડી છાહુકારી કરી ને પોલમપોલ કરી લાયખું તે જીહું ને
હજીજી તો પુસે કે મારો કાઉ સોર! અરે તમારા કાઉને છું
કીહું.....

શીરીન—શું! વાવાજી બેસુધા! કોણે કીધા હોશે, ઓ ખુદા!

જીવણા—એ બેહુધ તો આ તમારા કાઉ કાકરી બાઇએ કીધા અહુવે!

શીરીન—કાવસ! કાઉ આવ્યું શું! તોબાહ!

કાઉ—(અનળ થઈને) કોણ, શીરીન! ઉફ! આવી બન્યું!

જીવણા—તે આવી નીહ બને તારે છું! તું મારો છજરો મળહ કર્યા કરે
ને અમે ઈફા માર બાઇએ નીહ બરસા!

શીરીન—ઓ ખુદા! કાવસ, તુંને એ શું સુજ પડ્યું!

કાઉ—એમ કહે કે સારું સુજ પડ્યું! આ જે કીધુંછ તે બધું તારા
બલાને કાળે.

માર્ગમાંથી કવચનો કાંટો દુર કીધો,
મુસીબતમાંથી માર્ગ મેં શોધી લીધો!
હવે ગર્લાંગ આપરે ઉડાવસું બસ રંગ,
જીવોજી માધ ડીઅર હું મ્હોબતતું જંગ!

શીરીન—(તુછકારીને) બસ, દુર રહો! આજથી તમેને અને તમારા પ્યા-
રને છેલ્લી સલામ! ખરેખર, લોકો કહેછ કે આજકાલ આવા
કરતુકા કોરગાઓ જીવાન પોરીઓને ફસાવવા થકી બીસકીટના

બાકસો જેવી ભાંગી તુટી ખડીયા ખરખર મોટરો લઇ, રેકલેમ, બેંડસ્ટેંડ, ચોપાટી, હેનર્ગીંગ ગારડનસ કે જુહ દરીયે કીનારે ફરતા ફરેછ, તેનો જીવતો જાગતો દાખલો મેં આજેજ જોઇ લીધો.

(એવામાં મેહરવાનજી એકાએક જાગી ઉઠે છે.)

ખાનસાહેબ—કેમ દીકરી ! એ શું તોફાન છે ! પછી વાગાની ટીપ તૈયાર કીધી કે ? લગનનો વાગો વસાવવા આવોછ કે ની ? કાવસજીબી ચીમોરથી આવી લાગશે.

શીરીન—નહિં પપા, મારે પનવું નથી. મેં મારી નજરે જોઇ લીધું કે બાહરથી ફરેસ્તાનો દેખાવ સજી ભોલી નાજનીનોને ફસાવનારા માણસો ઉપર ઇતબાર મુકવો, એ ખરેખર દેખતી આંખે કુવામાં પડવા જેવું સાદું છે !

ખાનસાહેબ—કાંય ! કાંય ! આવો હીરા મોતી જેવો ધણી તું નહિં ગમતો કે ? કેમ કાવસજી કાકરી, તમેજી સવાપોહરની પાઘલાહી કરી લીધી કે બા ! મકુજે હવે સાધુ કહારે ચાઓછ ને શીરીનબધને ચેલીબધ કહારે બનાવોછ.

કાઉ—ખાનસાહેબ, જે થયું તે માટે મને માફ કરો. હવેજ હું શીખ્યો કે હાથ ચાટીને કદી પણ પેટ ભરી શકાય નહિં. ચોરીના ચોખા હંમેશ ચાદ મણના હાય. મેં જોયું કે આવતી કાલે મારવાડી મારી ઉપર વારંટ લાવશે તે પેહલાં પૈસાનો બંદોબસ્ત કરવાની કોશિશ કીધી. અને તે થકી તમોને બેસુધ્ધ કરીને તીજેરીનો અવેજ બાહર કાઢી લેવાનો મેં કસદ કીધો, પણ, ધાર્યું ધણીતું થાય છે તેમ મારી બાજી ઉધી વલી ગઇછ. મારા પાપની મટકી કુટી ગઇછ, હું મારી ચાહું અને ખુદને હાજર નાજર જાણીને કહું કે ફરીથી એવું નીચ કાંમ કદી પણ કરશ નહિં, પણ, તમો જે વારસો આપી જશો તે પરજ મારો સંસારી ખટારો હાંકસ.

જીવણુ—તો ! તો ! છેટ કમાએલો તે બધું તારે છાડજ. જાએબ, જુઓ છું ! અબગડીએજ પોલીછને બોલાવીને છાટ વરસની ફાંછીની છળ કરાવો !

ખાનસાહેબ—નહિં, જીવણા, તારી ભુલ છે. એ તો હોય. બેકારીનો વખત અને નોકરી ચાકરી વગર પેટના તાસા સેકાય તાહરે ગુસ્સાના આવેશમાં એવી ભુલ થાય. પણ, તેથી તેની ઉપર વેર લેવાનું નથી. કાવસજી કાકરી, તમારી ભુલ માફ કરૂંછ, અને હું, ખુશી સાથે તમોને શીરીન સાથે પરણવાની બાહલી આપુંછ. છોકરીની પરીક્ષા જ્યારે તેણી એક જુઝા બરથારને પણ સુધારીને હીરો બનાવે ત્યારેજ થાય છે.

જીવણા—હવે છુધરયો પેલે ભવ; ધાછ કાપે તેજ તો !

શીરીન—અને મારા વાહલા પપાજી, તમારી જ્યારે એવીજ ખાએશ છે તો તમારી મરજીને અનુસરી હું કાઉને સુધારી હીરો બનાવવાની કોશિસ કરસ; અને તમોનેજ દેખાડી આપશ કે, આજનો તમારો ચોર જમાઇ બવીશમાં કોમનો એક રહેબર દાખલ કેવો બાહર પડેછ.

મુજી છે, પાજી છે, છતાં એ મારો બરથાર છે,
બેવકુફ છે, બદમાસ છે, તોએ પણ એ મારો ખરો હકદાર છે !

કાઉ—મેશક, મારી શીરીનમાં મને વીશ્વાસ છે, અને જ્યાં અમો બન્નેના દીલ એક છે, વીચાર એક છે તો પછી અમને જરૂરજ તે કીરતાર ફતેહ બખશશે.

શીરીન—ઉભા રહો, મારી આંદણુને તો એ ખુશ ખબરથી વાકેફ કરવા દેઓ. (સાદ મારી) આંદણુ, ઓ આંદણુ !

આંદણુ—આવીજ. (દાખલ થતાં) કેમ શીરીનમાંય શું કહોછ ? દુશમનની તખીયત તો થીક છેની ?

શીરીન—આંદણુ, હું તુને ખુશી ભરી ખબર આપુંછ કે આજે હું અદરાવાની છું.

આંદણુ—કોણની સાથે શીરીનબાઇ ! (કાઉને બતલાવીને) આએ ઘેલા ધરણુ સાથે કે ? ઓ માયરે બાઇ તમે મેડ તો નથી થઇ ગીયાને ?

ખાનસાહેબ—નહિં બાધતું ભેળું સાબુટ છે એખી તકદીરની ચાત છે !
ચાંદણ, કાવસજીએ સુધરવાનાં કસંમ લીધાછ ને શીરીને એને
સુધારવાને ખમા ઉચક્યાંછ એટલે મને લાગેછ કે વાંધો આવે
તેમ નથી. આવો મારા દીકરાંઓ તમો બન્નેના હાથ જોડી આપું.

પુરાધનો જેમ બલાધમાં આપરે જોયો આજે અંજમ,
તેમ સદા સંસારમાંખી સંપમાં રેહજો તમો મુકાંમ !
ગરીબનો બેલી થજો, પુરાધનો ખ્યાલ તજી દેજો,
‘મીતું’ની શીખ એજ છે કે આકૃતમાં રંગ ભજી લેજો.

ચાંદણ—ચાલો, ત્યારે એની ખુશાલીમાં મને શું ઇનાંમ આપશો ?

ખાનસાહેબ—ઈનાંમમાં ઇનાંમ એજ છે કે જો તું ચાહે તો આએ ઘેરની
રાણી થઈ શકે ! બોલ તારી મરજી છે ?

ચાંદણ—એટલે શેઠ તમો શું કહોછ તે હું સમજી નથી શકતી.

ખાનસાહેબ—એટલે એમ કે જો તારો વીચાર હોય તો શીરીનના કાઉ
સાથે એકગમથી આશીરવાદ છંટાવી, આપરેખી ખીજી હાથપર
ચાર ચોખા છંટાવી દઈએ.

ચાંદણ—જેવી તમારી મરજી !

શીરીન—ત્યારે ચાંદણ શું મારી સાવકી માંચ કે ?

ચાંદણ—આવ તો મારી દીકરી મને ભેટ તો !

કાઉ—કેંમ સાસુજી, હું તમુંને ગમુંછ કે ?

ચાંદણ—જો બચ્ચા, મારા બચ્ચાનો બાલ જરાખી વાંકો કીધો તો આની
ગમથી ચાંદણ છે.

ખાનસાહેબ—ચાલો, સૌ સારૂ જેનું મેવટ સારું. આજનો દિવસ મુખ્યારક
થયો તેની ખુશાલીમાં બધાં સાથે મલીને ખુશ હલકે લલકારો.

બધાં—ખાનસાહેબ યુ બીગીન.

ખાનસાહેબ—ઓલ રાઈટ ! જેવી તમારી મરજી.

ગાયન ૪ થું.

ખાનસાહેબ—વીટયું તોફાન,
 જીવણું—આવો મહેરબાન,
 શીરીન—પ્રુશ થઈ લલકારો બસ આજ.
 ખાનસાહેબ—રહો નહિં અજ્ઞાન,
 ચાંદણ—ભજજો ભગવાન,
 કાઉ—પરવર પારસી કોમની તું રાખજે લાજ.

(કોરસ)

શીરીન—જીત થઈ સચ્ચાઈની સૌ કરો મલી પુકાર,
 ખાનસાહેબ—નેકીનો રાહ પસંદ કરી, છોરો ખોટી તકરાર
 કાઉ—સદા રહી મધન કરો અમન ચમન ઘરબાર.
 ચાંદણ—‘મીનું’ ઇચ્છે છે એજ તું કર આમીન પરવરદીગાર.

શું કામ હલકો ખોરાક ખાઈ તમારી
તંદરેસ્તીનો ખગાડો કરો છો?

એલીટનાં ભોણાં

તદન સોજળ માલમસાલા—ચોખ્ખાં ઘી—
માલિકોની જાતી દેખરેખ—દરેક સ્વચ્છતા સાથે
દરરોજ તૃપ્તિયાર થતાં હોવાથી એકજ મહીનો
આલુ એલીટનાં ભોણાં ખાનારની તંદરેસ્તીમાં
કાંઈ અજબ પ્રકારનો વધારો થાય છે.

ઓપીસે જનારાઓ માટે
માસીક એકાઉન્ટ

ખોલી ઘરાકોની દરરોજ પધસા આપવાની
કડાકુટ બચાવે છીએ.

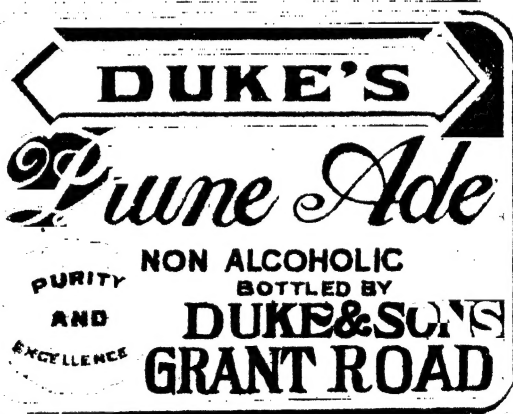
એલીટનું ભોણું એક વખત ખાશો
તો હંમેશાં ખાવા માંગશો.

એલીટ રેસ્ટોરાં,

હોસનગી રોડ, ડી. મેકરોપોલોની પછવાડે.

**ALWAYS INSIST ON
HAVING
"DuKe's
Prune-ade."**

The most palatable of all sweet drinks.

Made of selected Bordeaux Prunes.

Duke & Sons.
GRANT ROAD, BOMBAY.

